

Asia: VN/2243/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta sosiaali- ja terveysministeriön asetukseksi tupakkatuotteiden ja vastaavien tuotteiden sekä niiden vähittäismyyntipakkausten merkinnöistä ja muusta ulkoasusta annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Uusi 3 c luku

Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry (myöhemmin EHYT) kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta sosiaali- ja terveysministeriön asetukseksi tupakkatuotteiden ja vastaavien tuotteiden sekä niiden vähittäismyyntipakkausten merkinnöistä ja muusta ulkoasusta annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen muuttamisesta.

EHYT kannattaa savuttomien nikotiinituotteiden sallittujen merkintöjen ja muun ulkoasun sääntelyn yhdenmukaistamista muiden tupakka- ja nikotiinituotteiden kanssa. Sääntely tukee perustuslain mukaista julkisen vallan tehtävää edistää väestön terveyttä ja kehittää terveyteen vaikuttavia olosuhteita. Suomen tulee suojella tulevia sukupolvia nikotiinituotteiden käytön aiheuttamilta haitoilta, kaventaa väestön terveyseroja ja edistää hyvinvointia.

Kansainväliset tutkimukset osoittavat, että yhdenmukaiset tuotepakkaukset tupakkatuotteissa ovat osaltaan vähentäneet tupakointia. Samalla ehkäistään tuotepakkausten houkuttelevuutta ja käyttöä markkinoinnin välineenä. Lisäksi varoitusmerkinnät erottuvat selkeämmin yksivärisistä pakkauksista.

Tupakkalain tavoitteeksi on asetettu, että alle viisi prosenttia aikuisväestöstä käyttää tupakka- tai nikotiinituotteita päivittäin vuoteen 2030 mennessä. EHYT näkee, että asetus edistää tätä tavoitetta, vaikka uusien nikotiinituotteiden saattaminen markkinoille ei ole kannatettava.

EHYT kannattaa esitettyä sääntelyä savuttomien nikotiinituotteiden vähittäismyyntipakkausten sallituista merkinnöistä. Sääntely vastaisi voimassa olevaa tupakkatuotteiden, sähkösavukkeiden ja täyttösäiliöiden vähittäismyyntipakkauksien sallittuja merkintöjä koskevaa sääntelyä. EHYT näkee, että sääntelyllä on pystytty tehokkaasti vähentämään tuotteiden käytön houkuttelevuutta.

19 j §

EHYT kannattaa savuttomien vähittäismyyntipakkausten muun ulkoasun sääntelyä esityksen mukaan. Nikotiini aiheuttaa myrkytysoireita, ja suuremmat annokset ovat erityisen vaarallisia, varsinkin lapsille. Nikotiinipussit ovat aiheuttaneet satoja soittoja Myrkytystietokeskukseen. Tuottajilla tulisi olla vastuu, ettei tuote vahingossa päädy lapsen käyttöön. EHYT esittää, että nikotiinin myrkyllisyyden vuoksi nikotiinipussien vähittäismyyntipakkauksissa tulisi olla CLP-asetuksen mukainen turvasuljin, joka estäisi lasten pääsyn tuotteisiin.

19 k §

EHYT kannattaa nikotiinipussien annosyksiköiden ulkoasun yhdenmukaistamista. Tuotteet ja pakkaukset toimivat markkinoinnin välineinä, ja ulkoasulla pyritään vaikuttamaan kuluttajien mielikuviiin. Valkoisen värin käyttö nikotiinipusseissa pyritään viestimään tuotteen raikkaudesta ja haitattomuudesta, jota pyritään vahvistamaan mintun ja mentolin käyttämisessä makuaineina.

22 a §

EHYT kannattaa yhdenmukaista sääntelyä kaikille tupakka- ja nikotiinituotteille.

22 b §

EHYT pitää tärkeänä, että tuotetietojen asetuksessa säädetään tuotetietojen kiinnittämisestä. Irrotettavia tuotemerkintöjä on käytetty aiemmin nikotiinituotteiden markkinointiin. Asetuksella tulee varmistaa, ettei vastaava ole mahdollista jatkossa.

Muut mahdolliset kommentit

Haluamme toistaa tässä yhteydessä yleisen kantamme, että EHYT ei kannata nikotiinipussien myynnin sallimista, koska päätökset lisäävät merkittäväällä tavalla nikotiinituotteiden saatavuutta. Vahvojen makuaineita sisältävien nikotiinipussien laajamittainen myynti luo riskin uuden nikotiiniriippuvuudesta kärsivän sukupolven syntymiselle. Nikotiinituotteiden myynnin laajentaminen on vastoin tupakkalain tavoitetta tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön loppumisesta.

EHYT kannattaa pääsääntöisesti lausunnoilla olevaa asetusta vähittäismyyntipakkausten ulkoasun yhdenmukaistamisesta. Suurin ongelma esityksessä on, että asetus astuisi voimaan vasta vuoden 2026 aikana. EHYT esittää, että uusi asetus saatetaan voimaan yhdessä uuden tupakkalain kanssa tai mahdollisimman pikaisesti lain voimaantulon jälkeen.

EHYT muistuttaa, että markkinoinnin ja -myynninedistämisen kiellot ovat erityisen tärkeitä, jotta nuorten nikotiinikokeilut eivät yleisty tai mielikuvat nikotiinin terveyshaitoista muutu positiivisiksi.

Mikkonen Juha
Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry

Luoto Heikki
Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry